

Nr 58.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; given Stockholms slott den 4 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

förrordning om ändring i förrordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 1, 7 och 8 §§ förrordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföres statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Fjärde avdelningen.

Rikets hovrätter; — — — medicinalstyrelsen; statens institut för folkhäl-san; väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; — — — skogsstyrelsen.

7 §.

Från stämpelavgift enligt detta kap. är kronan befriad.

Dessutom äro från stämpelavgift enligt detta kap. befriade: akademier och — — — överförmyndare.

Frihet från stämpel enligt detta kap. — dock icke med avseende å avskrift och bevis, som på begäran utfärdas till annan än part — äger jämväl rum i ärenden rörande ogiltighetsförklaring — — — oriktig ursprungsbeteckning; i sådana på prövning av statens byggnadslånebyrå beroende ärenden, som avse lån eller bidrag av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen; så ock — — — inom yrkesinspektionen.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

Köp av fast egendom: avhandling därom — — — egendomens värde.

Köpeavhandling, på — — — egendomens värde.

Där köpehandling, — — — sista fånget.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1 § 1928: 317 (där förrordningen i dess helhet är återgiven) och 1943: 423 samt beträffande 7 och 8 §§ 1928: 317, 1929: 143, 1930: 243, 1932: 285, 1933: 378, 1934: 327, 1937: 511 och 942, 1938: 323, 1941: 115 och 419, 1942: 462 ävensom 1943: 423.

Sökes lagfart på grund av handling, enligt vilken arrendator inlöst fast egendom med stöd av lagen om förköpsrätt, äge stämpelbeläggning ej rum, där den till vilken jordägaren sålt egendomen tidigare erlagt stämpel för sitt fång.

Fångeshandling, på --- --- stämpel fri.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, *fråga om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften* samt anför därvid följande.

1. Stämpelavgiften hos statens institut för folkhälsan.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna enligt 1 § stämpelförordningen till fem olika avdelningar. Alla statsmyndigheter, som icke särskilt angivits under någon av dessa avdelningar, äro att hänföra till första avdelningen.

Jämväl enligt 1 § expeditionslösenförordningen hänföras myndigheter, hos vilka expeditionslösen äger rum, till fem olika avdelningar. Myndighet, som icke särskilt angivits under någon avdelning, äger emellertid icke uttaga lösenavgift.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 oktober 1943 har *styrelsen för statens institut för folkhälsan* anförts.

Statens institut för folkhälsan inginge icke bland de i 1 § stämpelförordningen särskilt uppräknade myndigheterna. På grund härav finge stämpelbeläggning av institutets utgående expeditioner anses böra ske enligt de för första avdelningen stadgade stämpelsatserna. Emellertid tillhörde centrala myndigheter och institutioner — bland dem medicinalstyrelsen — i allmänhet fjärde avdelningen. Institutets styrelse funne det därför naturligt, att även institutet hänfördes till denna avdelning. Institutet tillhörde ej heller de i 1 § expeditionslösenförordningen uppräknade myndigheterna och syntes därför icke vara berättigat att uttaga lösenavgift. Det ville dock förefalla styrelsen, som om sådan avgift — vilken skulle tillfalla kronan — borde debiteras.

Under åberopande av det anförda hemställde styrelsen, att åtgärder måtte

vidtagas dels för institutets hänförande till fjärde avdelningen i stämpelförordningen dels ock för att möjliggöra uttagande av lösen.

Statskontoret har i ett den 3 november 1943 avgivet utlåtande i ärendet förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till styrelsens hemställan.

Jag tillstyrker, att statens institut för folkhälsan upptages under fjärde avdelningen i 1 § stämpelförordningen, och förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t vid bifall till detta förslag senare förordnar om motsvarande ändring i expeditionslösenförordningen. Såsom styrelsen anmärkt, kommer lösen hos institutet författningsenligt att överföras till stämpel. Departements-
chefen.

2. Stämpelavgiften hos statens byggnadslånebyrå.

Enligt 1 § gällande instruktion för statens byggnadslånebyrå (Sv. förf. saml. 1942: 931) åligger det byrån att handlägga ärenden rörande främjandet av sådan bostadsförsörjning, som äger åtnjuta stöd enligt någon av följande författningar, nämligen

kungörelsen den 4 september 1935 (nr 512) om lån och bidrag av statsmedel för beredande av hyresbostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer,

kungörelsen den 27 maj 1938 (nr 247) om lån och bidrag av statsmedel för beredande av bostäder i egnahem åt mindre bemedlade, barnrika familjer,

kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 462) om statsbidrag till anordnande av pensionärshem,

kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 569) om tertiärlån och tillägglån för vissa bostadsbyggnadsföretag samt

kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 572) om tillägglån för beredande av bostäder åt mindre bemedlade barnrika familjer ävensom äldre, numera upphävda kungörelser i samma ämnen.

Statens byggnadslånebyrå tillhör icke de i 1 § stämpelförordningen uppräknade myndigheterna.

I en den 22 november 1943 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har statens byggnadslånebyrå anført följande.

Bestämmelserna i stämpelförordningen om stämpel till statsmyndigheters expeditioner finge, då föreskrift av annat innehåll icke meddelats, anses äga tillämpning å jämväl byggnadslånebyråns expeditioner. Med hänsyn till den särskilda arten av byråns verksamhet, syntes det emellertid uppenbart, att från byrån utgående expeditioner icke borde stämpelbeläggas. I anledning härav hemställdes, att åtgärder måtte vidtagas för införande av stämpelfrihet beträffande protokollsutdrag och andra expeditioner från byrån.

Över framställningen har statskontoret den 8 december 1943 avgivit infortrat yttrande. Under framhållande av att statens byggnadslånebyrå icke

vore en s. k. kristidsmyndighet har statskontoret förklarar sig av principiella skäl icke kunna tillstyrka generell stämpelfrihet för byråns expeditioner. Då emellertid det syfte, som tillgodosåges genom beviljandet av lån och bidrag enligt ifrågavarande författningar, vore av beskaffenhet att motivera stämpelfrihet i dylika ärenden, ville statskontoret icke motsätta sig, att bestämmelse infördes i 7 § stämpelförordningen om befrielse från stämpelplikt i ärenden, som avsåges i berörda författningar.

Statskontoret har i sitt yttrande vidare framhållit, att det i förevarande sammanhang givetvis kunde ifrågasättas, om icke stämpelfrihet jämväl borde medgivas i andra ärenden rörande lån och bidrag av statsmedel. Såvitt statskontoret hade sig bekant, plägade emellertid vederbörande myndigheter lämna låne- eller bidragssökande underrättelse om sina beslut i sådan form, att avgifter enligt stämpelförordningen icke utginge. Då vid detta förhållande spörsmålet om ett ytterligare utvidgande av stämpelförordningens bestämmelser om stämpelfrihet i sistnämnda ärenden ej syntes aktuellt, borde enligt statskontorets mening prövningen i denna del kunna anstå tills en allmän översyn av berörda förordnings i flera hänseenden otidsenliga stadganden komme till stånd.

*Departements-
chefen.*

Då statens byggnadslånebyrå, såsom statskontoret framhållit, icke är att hänföra till de s. k. kristidsmyndigheterna, torde av principiella skäl generell stämpelfrihet för byråns expeditioner icke böra medgivas. Med hänsyn till det syfte, som fullföljes med beviljandet av lån eller bidrag enligt ifrågavarande författningar, synes det emellertid rimligt, att sökanden uti ifrågavarande ärenden icke betungas med stämpelavgift för erforderliga expeditioner. Jag tillstyrker därför, att i 7 § stämpelförordningen infördes bestämmelse om stämpelfrihet i sådana på statens byggnadslånebyrås prövning beroende ärenden, som avse lån eller bidrag av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen.

Såsom statskontoret anmärkt kunde tydligen ifrågasättas, huruvida icke i förevarande sammanhang frihet från stämpel borde medgivas jämväl i andra ärenden, som avse lån och bidrag av statsmedel. Då emellertid en sådan utvidgning av stämpelfriheten icke synes påkallad av något aktuellt praktiskt behov, torde frågan härom lämpligen böra lösas först i samband med en mera allmän översyn av bestämmelserna om stämpelavgiften.

3. Ändring av stämpelförordningen i anledning av ny arrendelagstiftning.

Den reform på arrendelagstiftningens område, som genomfördes vid 1943 års riksdag (prop. nr 346, tredje särskilda utskottets utlåtande nr 2, riksdagens skrivelse nr 533) innebar bl. a. tillskapandet av viss förköpsrätt för arrendator till den av honom arrenderade fastigheten. Bestämmelserna härom,

vilka trätt i kraft redan vid årsskiftet, återfinnas i 2 kap. 57 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom och lagen den 22 december 1943 (nr 884) om förköpsrätt. Enligt dessa bestämmelser äger arrendator i allmänhet, så framt han är förvarad vid sin rätt till nytt arrende, att, när den arrenderade fastigheten säljes, lösa till sig densamma till det pris köparen utfäst. Gör arrendatorn bruk av sin förköpsrätt, åligger det honom att till köparen eller, i den mån dennes betalningsskyldighet ej blivit fullgjord, till säljaren utgiva köpeskillingen med avdrag för viss intecknad gäld. Därjämte åligger det arrendatorn att ersätta köparen vissa utgifter i samband med fastighetsförvärvet, däribland utgifterna för lagfart å fånget. — Går fastighet, som är underkastad förköpsrätt, i byte, äger arrendator inlösa densamma efter dess värde vid den tid, då bytesavtalet slöts, och skall därvid vad som stadgats beträffande förköpsrätt vid fastighets försäljning äga motsvarande tillämpning.

Enligt 8 § stämpelförordningen skall avhandling om köp av fast egendom, då den för lagfart företes, förses med stämpel, som utom i vissa undantagsfall utgör en krona för varje fulla 100 kronor av egendomens värde. Där köpehandling, utan tillägg till eller förändring i stadgade villkor, överlåtes inom den för lagfart föreskrivna tid, räknat från första fånget, och inom samma tid för lagfart företes samt köpehandlingen därvid är åtföljd av viss försäkran av säljare och köpare, äger stämpelbeläggning dock rum allenast för sista fånget. — Enahanda stämpelplikt, som stadgats beträffande avhandling om köp, föreligger i fråga om avhandling rörande byte.

Av det anförda framgår, att arrendator, som med begagnande av sin förköpsrätt inlöst den av honom arrenderade fastigheten, enligt gällande bestämmelser kan komma att få erlægga lagfartsstämpel för såväl köparens som sitt eget fång. Denna omständighet har uppmärksamats i det sakkunnigbetänkande, som legat till grund för ifrågavarande lagstiftning (SOU 1938: 38 sid. 396), och det har därvid framhållits såsom önskvärt, att — i överensstämmelse med vad som gällde vid överlåtelse av köpehandling — stämpelfrihet medgåves arrendatorn, då denne för sin del sökte lagfart.

Då vid inlösen av fastighet enligt lagen om förköpsrätt i realiteten endast en överlåtelse äger rum, synes det icke rimligt att betunga arrendatorn med dubbel stämpelavgift. Har den, till vilken jordägaren sålt fastigheten, erlagt stämpel å sitt fång, torde därför stämpelbeläggning icke böra ånyo äga rum, då arrendatorn sedermera söker lagfart å sitt fång. Detta synes lämpligen böra komma till uttryck genom en särskild undantagsbestämmelse i 8 § stämpelförordningen under rubriken *Köp av fast egendom*.

Departements-
chefen.

De av mig förordade ändringarna torde böra träda i kraft dagen efter den, då förordning om ändringarna utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Föredragande departementschefen hemställer därefter, att inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändring i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sören Lane.